

# Kohviõhtu-infopäev LEADER programmi meetmete tutvustamiseks



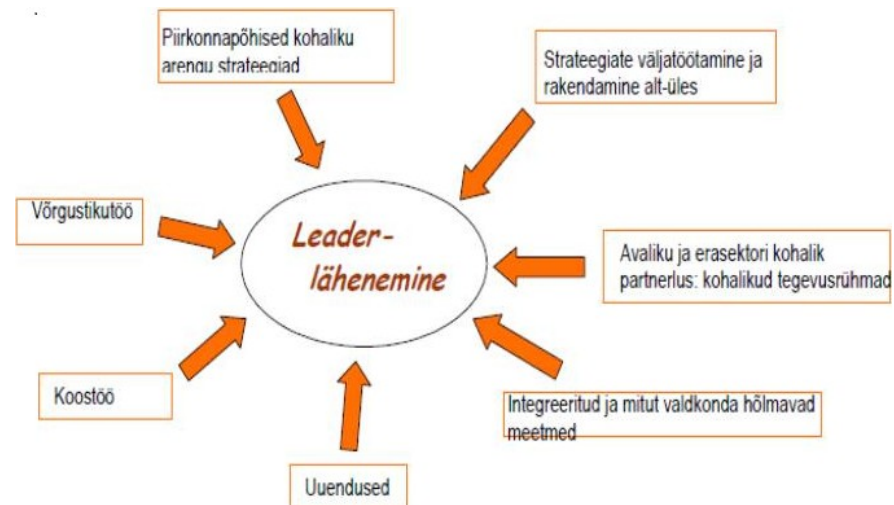
10. jaanuar 2018 kell 16.00

**Kuressaare**



PÕLLUMAJANDUSE REGISTRITE  
JA INFORMATSIOONI AMET

*Sisene PRIA uude  
iseteeninduskeskkonda!*



# MTÜ Saarte Koostöökogu (SKK)

MTÜ Saarte Koostöökogu peamiseks eesmärgiks on edendada arengualgatusi, toetada kultuuri ja keskkonda, mis toetab ning aitab kaasa kohaliku ettevõtluse arengule ja suurendab teadmisi ning toimetulekuvõimet piirkonnas.

SKK tegutseb vastavalt seitsmele LEADER põhimõttele, olles laekunud rahastustaotluste hindajaks ning otsuste langetajaks koha peal.

Seisuga 14.12.2017 on SKK-l 84 liiget, nendest 3 vallavalitsust, 54 MTÜ/SA ja 27 ettevõtet. SKK-d juhib 15 liikmeline juhatus ehk 1 juhatuse liige igast endisest Saare maakonna vallast + ülesaaremaalsed ühendused.

3 liikmeline tegevmeeskond: tegevjuht ([terje.aus@skk.ee](mailto:terje.aus@skk.ee), 51 38 767) ja 2 nõustajat ([sulvi.munk@skk.ee](mailto:sulvi.munk@skk.ee), 56 210 102; [ivar.ansper@skk.ee](mailto:ivar.ansper@skk.ee), 50 46 557).

SKK koduleht on aadressil: <http://www.skk.ee>

2015.a koostati MTÜ Saarte Koostöökogu strateegia 2015-2020, mille alusel hakati toetusi jagama. SKK 2015-2020 strateegia on leitav aadressil: [http://skk.ee/fileadmin/media/dokumendid/Strateegia\\_2015-2020/SKK\\_strateegia\\_2015-2020\\_28okt15.pdf](http://skk.ee/fileadmin/media/dokumendid/Strateegia_2015-2020/SKK_strateegia_2015-2020_28okt15.pdf)



# MEEDE 1. Ettevõtte konkurentsivõime suurendamine ja ühistegevus (ETTEVÕTLUS). Taotlusvoor on sügisel: 18.09.-26.09.2018

Valdkonna raames toetatakse kohaliku väiketootmise arendamist, fookuses on kohaliku tooraine väärindamisel ja piirkonna eripäral baseeruv ettevõtlus.

Toetatakse järgmisi tegevusi:

- terviklik tootearendus uute toodete loomiseks (sh uuringud, koostöö teadusasutustega jne);
- investeeringud tootmisprotsessi ja taristusse;
- investeeringud tegevuste mitmekesistamiseks;
- ühistegevuse toetamine eesmärgiga tagada kohalike toodete ja teenuste juurdepääs laiematele turgudele sh lühikese tarneahela arendamiseks vajalikud tegevused ja investeeringud;
- mittemateriaalsed investeeringud;
- kutsealane õpe ja oskuste omandamine.

# Meede 1 – Ettevõtete konkurentsivõime suurendamine ja ühistegevus

<i>Taotleja on SKK tegevuspiirkonnas tegutsev:</i>	<i>Toetusprotsent</i>	<i>Min/Max toetusmäär</i>
<ul style="list-style-type: none"><li>• Väikese või keskmise suurusega ettevõtte (VKE) sh OÜ/AS/FIE/TäÜ/UÜ/TuÜ;</li><li>• Kolmanda sektori organisatsioon (MTÜ/SA).</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Kuni 60% toetatava tegevuse abikõlblikust maksumusest.</li><li>• maastiku-, vee- või mootorsõiduki, mille sihtotstarve on teenuse osutamine tegevuspiirkonnas, soetamise ja liisimise kulu kuni 30%.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• 2000 - 200 000€</li><li>• Toetuse minimaalne määr on 15% toetatava tegevuse abikõlblikust maksumusest (§34 lg 9<sup>1</sup>)</li></ul>

# MEEDE 2. Elujõuliste kogukondade arendamine ja elukeskkonna parendamine (ELUKESKKOND).

**Taotlusvoor on 30.01.2018 kuni 07.02.2018 kell 16.00!**

Valdkonna raames toetatakse piirkonna kultuuripärandi ning traditsioonide hoidmisele ja arendamisele suunatud tegevusi. Tegevuste fookusteks on kogukondade sidususe suurendamine läbi ühistegevuste ning uuenduslikud lahendused ja võimekuse arendamine piirkonna jaoks oluliste kogukonnateenuste pakkumisel.

Toetatakse järgmisi tegevusi:

- kogukonnateenuste arendamine;
- sotsiaalse ettevõtluse edendamine;
- kvaliteetse andmeside kättesaadavuse parendamine;
- kogukonnahoone üleviimine taastuenergialahendustele;
- kogukonna kooskäimiskohtade loomine ja parendamine;
- kogukonna liidrite tunnustamine;
- kogukondade harimine ja elavdamine läbi ühistegevuse;
- avalike objektide korrashoid;
- pärandkultuuri väärtustamine;
- piirkonna turvalisuse suurendamisega seotud tegevused ja investeeringud;
- noorte kaasamine ja tunnustamine;
- noorte teadmiste kasvatamine ja ettevõtlikkuse suurendamine;
- noorte vaba aja tegevuste mitmekesistamine.

# Meede 2 – Elujõuliste kogukondade arendamine ja elukeskkonna parendamine

<i>Taotleja on SKK tegevuspiirkonnas tegutsev:</i>	<i>Toetusprotsent</i>	<i>Toetusmäär</i>
<ul style="list-style-type: none"><li>• kolmanda sektori organisatsioon (MTÜ/SA);</li><li>• kohalik omavalitsus (KOV): Saaremaa VV, Muhu VV, Ruhnu VV;</li><li>• väikese või keskmise suurusega ettevõtte (VKE) sh OÜ/AS/FIE/TäÜ/UÜ/TuÜ;</li><li>• seltsing saab taotleda toetust ainult teadmussiirde projektile.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• teadmussiirde projekt kuni 90%, seltsingu puhul kuni 100%;</li><li>• taristuinvesteeringud kuni 60%, va uue põlvkonna elektrooniline side juurdepääsuvõrgu rajamine kuni 90%;</li><li>• maastiku-, vee- või mootorsõiduki, mille sihtotstarve on teenuse osutamine tegevuspiirkonnas, soetamise ja liisimise kulu kuni 30%;</li><li>• kui projektis kavandatud tegevus on suunatud ettevõtluse arendamiseks, siis antakse toetust kuni 60% toetatava tegevuse või investeeringu abikõlblikest kuludest.</li><li>• kogukonnateenus kuni 90%, kui SKK üldkoosolek on selle heaks kiitnud.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Pehme projekt: 2000 - 10 000€.</li><li>• Investeeringu projekt: 2000 - 50 000€.</li><li>• Kui investeering ja pehme tegevus koos, siis 2000 – 60 000€.</li><li>• Toetuse minimaalne määr on 15% toetatava tegevuse abikõlblikust maksumusest. (§34 lg 9<sup>1</sup>)</li></ul>

# Projektitoetuse taotluse esitamine<sup>1</sup>

- **Taotluste esitamine.** Kõik LEADER-meetme projektitoetuse taotlused (avaldus + lisad) tuleb nõutud tähtajaks esitada uue e-PRIA iseteeninduskeskkonna kaudu PRIA-sse.
- **Tehniline kontroll,** mille käigus SKK kontrollib taotleja, taotluse ja toetatava tegevuse vastavust strateegiale ja rakenduskavale. Samuti kontrollitakse nõutavate dokumentide olemasolu ja tähtaegset esitamist. Puuduste korral tehakse taotlejale järelepäring, millega antakse võimalus puudused kõrvaldada ja/või lisada asjakohased selgitused.
- Enne hindamiskomisjoni koosolekut ei tohi enam taotlusi muuta.
- **Hindamiskomisjoni koosolek,** kus igal taotlejal on võimalus oma projekti (5+5 minutit) tutvustada. Hindamiskomisjon koosneb vähemalt 4 erinevast eksperdist, mille liikmed on leitud avaliku konkursiga. Koosoleku tulemusena moodustatakse taotluste paremusjärjestus ja hindamise protokoll.
- **SKK juhatuse koosolekul või üldkoosolekul** kinnitatakse taotluste paremusjärjestus ja tehakse meetme eelarve piires PRIA-le ettepanek paremusjärjestuse kohta. Lisaks avalikustatakse taotluste hindamistulemused.
- SKK edastab kõik taotlused PRIA-le.
- Taotleja ei või toetatava tegevuse või investeeringu tegemist alustada varem ja tegevuse elluviimist või investeeringu tegemist tõendavad dokumendid ei või olla väljastatud varem kui **SKK poolt projektitaotluse PRIA-le esitamise päevale järgneval päeval.** (§27 lg 4)



PÖLLUMAJANDUSE REGISTRITE  
JA INFORMATSIOONI AMET

Sisene PRIA uude  
iseteeninduskeskkonda!



# Projektitoetuse taotluse esitamine<sup>2</sup>

- SKK on kõik taotlused edastanud PRIA-le.
- Esmalt PRIA kontrollib paremusjärjestust ja eelarvet ning koostab otsused negatiivse hinde saanud või hindamata jäänud taotlustele.
- Seejärel PRIA kontrollib nende taotlejate nõuetele vastavust, kelle taotlused on saanud SKK-st täieliku või osalise rahastusotsuse ettepaneku.
- PRIA teeb projektitaotluse osalise või täieliku rahuldamise otsuse või projektitaotluse rahuldamata jätmise otsuse **60 tööpäeva jooksul arvates päevast, mil SKK esitas PRIA-le projektitaotluste paremusjärjestuse ettepaneku.**
- Vajadusel võib PRIA otsuse tegemise tähtaega pikendada kuni 90 tööpäevani.



PÕLLUMAJANDUSE REGISTRITE  
JA INFORMATSIOONI AMET

*Sisene PRIA uude  
iseteeninduskeskkonda!*





# Mida tuleb esitada: SKK ja PRIA

1. **PRIA avaldus** (taotleja täidab e-pria keskkonnas automaatselt);

2. **Lisad:**

- SKK Taotlusvorm (NB! **erinev vorm ETTEVÕTLUS ja ELUKESKKOND meetmetes!**).
- Vähemalt 1 hinnapakumuse ja/või piisavalt detailne kululiigiti eelarve.
- Majandusaasta aruanne (äriregistris olemas) (§27 lg 3 p 8).
- Kinnisturaamatu väljavõte või kasutusõiguse leping või rendileping kehtivusega vähemalt 3 aastat alates viimase maksetaotluse heakskiitmisest PRIA poolt, kui taotleja on VKE. Kui ei ole VKE, siis 5 aastat.
- Ehitusluba/-teatis või projekteerimistingimused või KOV kinnituskiri ehitamise lubamise kohta.
- Eskiisprojekt/asendiplaan või Ehitusprojekt ehitamise puhul.
- Finantsprognoos järgmise 5 aasta kohta (ettevõtted, kogukonnateenus, sotsiaalne ettevõtlus).
- Projektijuhi CV, kui taotletakse toetust projektijuhtimise kulude kohta. (37 lg 4 p 8)
- Ühisprojekti tegevuskava (sisaldub e-pria avalduses) allkirjastatud kinnitusleht.
- Ärakiri SKK üldkoosoleku otsusest SKK projektitaotluse või kogukonnateenuse projekti heakskiitmise kohta.

\*SKK ja PRIA-l on õigus vajadusel juurde küsida lisadokumente (nt. RH-kohusluse hindamiseks vajalik toetatava tegevuse alustamise majandusaasta planeeritav kogutulu (MTÜ/SA); MTÜ liikmete nimekiri/ SA asutajate ja nõukogu liikmete nimekiri, kui nimekiri pole kättesaadav MTÜ ja SA registrist jne).

# Nõuded projektitoetuse taotlejale (§ 27 lg 3)

- 1) Taotleja on seltsing ja seltsinguleping on sõlmitud kirjalikult vähemalt kolmeks aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.
- 2) Taotleja vastab strateegia meetmes nimetatud taotleja kohta esitatud nõuetele ning riigiabi reeglitest tulenevatele nõuetele.
- 3) Taotlejal ei ole riikliku maksuvõlga või tema riikliku maksuvõla tasumine on ajatatud ja maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas.
- 4) Taotleja ei ole saanud ega taotle samal ajal sama kulu kohta toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi.
- 5) Taotleja on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saanud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral tagasimaksed tasunud ettenähtud summas.
- 6) Taotleja suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega pankrotiseaduse kohaselt nimetatud ajutist pankrotihaldurit või kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti.
- 7) Tähtajaliselt asutatud taotleja puhul ei ole see tähtaeg lühem kui viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.
- 8) Taotleja on esitanud taotluse esitamise hetkeks äriregistrile viimase majandusaasta aruande, mille äriregistrile esitamise tähtaeg on saabunud juhul, kui taotlejal on kohustus esitada äriregistrile majandusaasta aruanne.

# Abikõlblikud tegevused<sup>1</sup> (§ 30 lg 2)

Projektitoetust võib taotleda **SKK strateegia meetmetes nimetatud tegevuste jaoks:**

1. ehitise ehitamine ja parendamine, sh
  - kavandatava ehitise projekteerimistööde maksumus kuni 10% investeringuobjekti ehitustööde abikõlblikust maksumusest;
  - omanikujärelevalve ja muinsuskaitsejärelevalve tegemise maksumus kokku tohib moodustada kuni 3% investeringuobjekti ehitustööde abikõlblikust maksumusest;
2. veevarustus-, kanalisatsiooni- ja reoveepuhastussüsteemi, elektrisüsteemi ja elektripaigaldise, uue põlvkonna elektroonilise side juurdepääsuvõrgu ja juurdepääsutee ehitamise kulud ning nende juurde kuuluvate seadmete ostmise, paigaldamise ja vastava võrguga liitumise (edaspidi koos taristuinvesteering) kulud. Taristuinvesteeringuks loetakse investeeringut üksiktarbija liitumispunktini;
3. abikõlbliku tegevuse või investeeringu tähistamiseks vajalike sümbolite maksumus.

\*Enne ehitamisega alustamist peab olema ehitusluba või ehitusteatis, kui see on nõutav ehitusseadustiku kohaselt.

\*Selline ehitustegevus, mis ei võimalda pärast selle elluviimist ehitist sihipäraselt kasutada (projekti eesmärkidele vastavalt) **EI OLE ABIKÕLBLIK!**

# Abikõlblikud tegevused<sup>2</sup> (§ 30 lg 2)

Projektitoetust võib taotleda **SKK strateegia meetmetes nimetatud tegevuste jaoks:**

1. masina, seadme, sisseseade või muu põhivara ostmise, liisimise ja paigaldamise kulud, sealhulgas patendi, litsentsi, autoriõiguse ja kaubamärgi omandamine;
2. maastikusõiduki, veesõiduki või mootorsõiduki ostmise ja liisimise kulud, kui selle sihtotstarve on teenuse osutamine tegevuspiirkonnas ning kui projektitoetust taotleb ettevõtja, mittetulundusühing või sihtasutus;
3. infotehnoloogilise lahenduse ja tarkvara ostmise ning paigaldamise kulud;
4. teostatavusuuringu koostamise kulud, sealhulgas uuringud, mis on seotud külade, maapiirkondade ja kõrge loodusliku väärtusega alade kultuuri- ja looduspärandi säilitamise, taastamise ja selle kvaliteedi parandamisega, sealhulgas sotsiaalmajanduslikud aspektid ning keskkonnateadlikkus;
5. eelnevates punktides nimetatamata töö, teenuse, kauba ostmine (mitteinvesteeringud ehk pehmed tegevused) juhul kui need on osa ühis-, teadmussiirde-, koostöö- või ettevalmistavast koostööprojektist.

\*Abikõlblik ei ole sõiduauto ostmise ega liisimine! (§31 lg 1 p 10)

\*Kui toetatava tegevuse elluviimisest saadakse tulu, makstakse projektitoetus välja summas, mis võrdub tegevuse abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude summa ning saadud tulu vahega, kuid mitte rohkem kui abikõlblike kulude hüvitamiseks antava toetuse summa.

# Investeeringu projekt

- Investeeringu projekti alla sobivad ehitamise ja/või mitmesuguste asja/seadme/masina/tarkvara/turundustegevuse jms soetamise projektid.
- Investeeringu projekt ei tohi sisaldada pehmeid tegevusi (projektijuhtimine, vabatahtlik töö jne).
- Investeeringu projekti osaks võib olla teadmussiirde projekt ehk lisaks ehitustöödele ja/või seadmete jms soetamisele võib selle projekti osaks olla asjakohane täienduskoolitus, ettevõtte külastus, õppereis jne.
- Investeeringu projekti pikkuseks on kuni 2 aastat.

# Teadmussiirde projekt

- Teadmussiirde projekti eesmärgiks on koolitus- ja teavitustegevus tegevuspiirkonna ettevõtluse arendamiseks ning ettevõtlikkuse tõstmiseks.
- Koolitus- ja teavitustegevuste alla mahuvad täienduskoolitused, infopäevad, konverentsid, ettevõtte külastused, õpiringid, ettevõtlikkuse tõstmise alased koolitused noortele jms.
- Teadmussiirde projekti pikkuseks on kuni 2 aastat ning piiratud ei ole isikute ring, kes võivad olla teadmussiirde projekti kasusaajateks.

# Ühisprojekt

- Taotlejal peab olema **vähemalt üks partner** - füüsilisest isikust ettevõtja või juriidiline isik.
- Ühisprojekti tegevused viiakse ellu **kahe kuni nelja aastase tegevuskava** alusel. Ühisprojekti tegevuskava vorm asub PRIA avalduse koosseisus. Selle juurde tuleb esitada taotleja ja partneri(te) poolt allkirjastatud kinnitusleht.
- Pärast ühisprojekti taotluse rahuldamist PRIA poolt avalikustab SKK ja taotleja oma **veebilehtedel ühisprojekti eesmärgi, partnerid ja üldised tegevussuunad**.
- Ühisprojekti toetus makstakse välja toetuse taotlejale.
- Ühisprojekti osalev partner ei saa esitada arveid PRIAle toetuse väljamaksmiseks.
- Ühisprojekti partner võib olla hinnapakkuja.

# Hinnapakkumused<sup>1</sup> (§19 lg 8-10)

- Hinnapakkumus peab sisaldama:
  - taotleja nime, va juhul kui hinnapakkumuseks on väljatrükk hinnapakkuja veebilehelt;
  - hinnapakkuja nime, registrikoodi ja kontaktandmeid;
  - hinnapakkumuse väljastamise kuupäeva;
  - toetatava tegevuse või investeringuobjekti käibemaksuta ja käibemaksuga maksumust.
- Ehitusseadustiku kohaselt ehitusteatis- või ehitusloakohustusliku ehitustegevuste puhul, kus ehitatavaks ehitiseks on ehitusseadustiku tähenduses hoone, peab saadud hinnapakkumus sisaldama veel:
  - hoone nimetus;
  - ehitisregistri kood;
  - selle katastriüksuse katastritunnus, millel hoone paikneb või millele kavandatakse hoone ehitada;
  - hoone üldkulud;
  - vastava kululiigi olemasolu korral hoone ettevalmistuskulud, välisrajatiste kulud, aluse- ja vundamendikulud, kandetarindite kulud, fassaadielementide kulud, katusekulud, ruumitarindite kulud, pinnakatete kulud, sisustuse kulud, inventari kulud, seadmete kulud, tehnosüsteemide kulud, ehitusplatsi korralduskulud ja ehitusplatsi üldkulud.



# Hinnapakkumused<sup>2</sup>

- Kui tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus on vahemikus 1000-4999,99 eurot või kui asjaomasel valdkonnas on ainult üks teenuse osutaja, töö pakuja või kauba müüja, on toetuse saaja saanud vähemalt ühe hinnapakkumuse, mis sisaldab teavet ostetava või liisitava kauba, töö või teenuse maksumuse ja koguse kohta.
- Kui tegevuse või investeeringu käibemaksuta maksumus ületab 5000 eurot, on toetuse saaja saanud vähemalt kolmelt teenust osutavalt, tööd pakkuvalt või kaupa müüvalt isikult võrreldavad hinnapakkumused koos selliste tehniliste tingimuste loeteluga, mis osutavad tehnilisele spetsifikatsioonile.
- Väljavalitud hinnapakkumus:
  - ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase tegevuse ja investeeringuobjekti eest tasutava hinnaga;
  - peab olema objektiivselt põhjendatud.
- Vajalik on esitada põhjendus, kui **ei ole saadud nõutud arvu hinnapakkumusi või ei ole valitud odavaimat hinnapakkumust.**
- Hinnapakkumust **ei tohi jagada osadeks**, kui toetatava tegevuse elluviimiseks või investeeringu tegemiseks vajalik **teenus, töö või kaup on funktsionaalselt koos toimiv.**
- Taotleja ja hinnapakuja vahel ei tohi olla seotust, kui hinnapakkumise käibemaksuta maksumus ületab 1000 eurot.

# Riigihangete seadus (RHS)

Avaliku sektori hankija on (RHS §5 lg 2):

- 1) riik või riigiasutus;
- 2) kohaliku omavalitsuse üksus, kohaliku omavalitsuse asutus või kohaliku omavalitsuse üksuste ühendus;
- 3) muu avalik-õiguslik juriidiline isik või avalik-õigusliku juriidilise isiku asutus;
- 4) sihtasutus, mille üheks asutajaks on riik või mille asutajatest rohkem kui pool on käesoleva lõike punktis 2 või 3 nimetatud hankijad või mille nõukogu liikmetest rohkem kui poole määravad punktides 1–3 nimetatud hankijad;
- 5) eraõiguslik juriidiline isik, mida põhiliselt rahastavad või mille juhtimis- või järelevalveorgani liikmetest rohkem kui poole määravad või mille juhtimist muul viisil kontrollivad koos või eraldi käesoleva lõike punktides 1–3 nimetatud hankijad või mõne muu Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi vastavad isikud ja mis on asutatud eesmärgiga täita põhi- või kõrvaltegevusena ülesannet avalikes huvides, millel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu.

Piirmäärad (RHS §14 lg 1-2)

- Lihthanke piirmäär käesoleva seaduse tähenduses on:
  - asjade või teenuste hankelepingu korral 30 000 eurot;
  - ehitustööde hankelepingu korral 60 000 eurot.
- Riigihanke piirmäär käesoleva seaduse tähenduses on:
  - asjade või teenuste hankelepingu korral 60 000 eurot;
  - ehitustööde hankelepingu korral 150 000 eurot;

# Riigiabi reeglitest tulenevad nõuded taotlejale

- Projektitoetuse suurus ei tohi koos jooksva majandusaasta ja taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kahe majandusaasta jooksul eraldatud vähese tähtsusega abiga (VTA) ületada 200 000 eurot, kui projektitoetuse saaja on varem saanud vähese tähtsusega abi ja kui antav toetus on käsitletav vähese tähtsusega abina. (§34 lg 11)
- Riigiabi register on leitav aadressilt:  
<https://www.rahandusministeerium.ee/et/riigiabi>
- Kui tegemist on vähese tähtsusega abiga projektis osalejatele, siis peab taotleja teavitama osalejaid sellest enne projekti elluviimist.
- Koolituse või muu samalaadse ürituse puhul, mis on ellu viidud ühis-, teadmussiirde, koostööprojekti või koostööprojekti ettevalmistava projekti raames, tuleb esitada päevakava ja osavõtjate nimekiri, millele märgitakse lisaks osalejate kontaktandmetele ja allkirjadele ka tegevuse tähistamiseks vajalikud sümbolid, juriidilise isiku registrikood ja tema põhitegevusala, kui üritus on käsitletav vähese tähtsusega abina. (§43 lg 1 p 4)

# Võrdlushindade kataloog

Võrdlushindade kataloogis olevatele masinatele-seadmetele saab toetust taotleda vaid seal oleva piirhinna (abikõlblik netomaksumus) ulatuses. Sel juhul ei pea taotleja hinnapakumust võtma. (§33 lg 11)

- Kataloogis on kajastatud peamiselt põllumajandusmasinate ja seadmete hinnad, sh traktorid, mullaharimismasinad, külvikud ja istutid, väeturid, vihmutus- ja niisutusseadmed, taimehooldus- ja taimekaitsemasinad, saagikoristusmasinad, saagi koristusjärgse töötlemise mobiilsed masinad, laadimis-, veo- ja ladustamismasinad, karjandusmasinad ning mitmesugused muud põllumajandusmasinad ja –seadmed.
- Võrdlushindade kataloog on leitav aadressilt:  
<https://epria.pria.ee/epria2/hinnakataloog/#/valideeritud>

# Projektijuhtimise otsene personalikulu

**Ühis-, teadmussiirde-, koostöö- või koostööprojekti ettevalmistava projekti** raames on abikõlblik projektijuhtimisega seotud otsene personalikulu või projektijuhtimisteenus ja/või kaudne kulu, sh:

- projektijuhtimisega seotud otsene personalikulu või projektijuhtimisteenus võib moodustada kuni 20% projektijuhtimisega seotud abikõlblikest kuludest (koos maksudega);
- projektijuhi keskmine brutotunnitasu tohib olla kuni 10 (kümme) eurot.

## **Projektijuhtimise otsesteks personalikuludeks loetakse järgmised tegevuskulud:**

- 1) tegevusi elluviiva projektijuhi personalikulud, sh töötasu, lisatasu, preemia, puhkusetasu või puhkusetoetus, mis on kooskõlas samasisulise töö eest makstava palgataseme või töötasuga;
- 2) töölepingu lõpetamise ja muu seadusest tulenev hüvitis;
- 3) seadusest tulenevad maksud ja maksed punktides 1 ja 2 nimetatud kuludelt, sh sotsiaalmaks, töötuskindlustusmaks ja haigushüvitise tööandjapoolne osa;
- 4) füüsilise isikuga sõlmitud töövõtu- või käsunduslepingu alusel makstav tasu ning sellelt tasult arvestatud sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks.

# Kaudne kulu (§32)

**Projektijuhtimise kaudseteks kuludeks loetakse projektijuhtimisega kaasnevad järgmised tegevuskulud:**

- kulud bürootarvetele;
- sidekulud (telefoni- ja postikulu);
- infotehnoloogia kulud (kontoritehnika üür, rent ja liising ning serverite, võrkude ja kontoritehnika hooldus- ja paranduskulud);
- projektijuhi tööruumi üür või rent ja selle tööruumi kommunaalkulud (kütte-, vee- ja elektrikulud ning ruumide koristamiskulud);
- sõidukulud;
- raamatupidamiskulud;
- toetatava tegevuse elluviimisega seotud pangakonto haldamise kulud ja maksete ülekandetasud.

\*Projektijuhi töötasule saab küsida toetust kaudse kulu kompenseerimiseks kuni 15% abikõlblikest projektijuhtimise otsestest personalikuludest. Projektist peab selgelt välja tulema, et soovitakse toetust ka kaudsele kulule.

\*Eksperdi tasule ja projektijuhtimisteenusele ei saa kaudset kulu taotleda.

\*Kaudsete kulude hüvitamise korral toetuse väljamaksmisel abikõlbliku kaudse kulu tegelikku maksumust ja tasumist ei tõendata ega kontrollita ning selline kulu ei kuulu hüvitamisele kuludokumendi alusel.

# NÄIDE - projektijuhtimise kulude arvestus

- Ühisprojektis kavandatav turundustegevus: **5000€**
- Investeering (nt mingi seadme ostmise): **1000€**
- Teostatavusuuring: **500€**
- Arvutitarkvara: **400€**
  
- Projektijuhtimise otsene personalikulu kuni 20% saab arvutada pehmetest tegevustest:  **$5000 + 500 + 400 = 5900 * 20\% = 1180€$**
  
- Kaudne kulu 15% saab arvutada projektijuhtimise otsesest personalikulust:  **$1180 * 15\% = 177€$**
- Kokku moodustab projektijuhtimine koos kaudse kuluga:  **$1180 + 177 = 1357€$**
  
- Projekti abikõlblik maksumus kokku:  **$5000 + 1000 + 500 + 400 + 1357 = 8257€$**

# Mitterahaline omafinantseering (§35)

- MTÜ ja SA korral võib omafinantseeringu osaks olla mitterahaline omafinantseering, milleks on tegevuse elluviimiseks või investeeringu tegemiseks vajalik taotleja poolt tehtud vabatahtlik tasustamata töö.
- Mitterahaline omafinantseering võib moodustada kuni 9% mitterahalise omafinantseeringuga seotud toetatava tegevuse või investeeringu abikõlblikest kuludest.
- Vabatahtliku tasustamata töö tegemise korral on vabatahtliku tasustamata töö tegija **tunnitasu määr** kuni 4 eurot ning masinat, seadet või mootorsõidukit kasutades kuni 8 eurot.



# NÄITED: Mitterahaline omafinantseering

NÄIDE 1 – meede 2 - 90%	<i>Maksumus</i>	<i>km</i>	<i>Abikõlblik summa</i>	<i>Toetus</i>	<i>Omaosalus</i>	<i>selgitus</i>
Koolitus	2000	400	2400	2160	240	omaosalusest saab katta kuni 216€ VTT abil ja rahaliselt vähemalt 24€, kui taotleja ei ole KM-kohuslane
Vabatahtlik töö (VTT) 9%	4*54 = 216	0	216	216	0	
<b>Kokku</b>	<b>2216</b>	<b>400</b>	<b>2616</b>	<b>2376</b>	<b>240</b>	
NÄIDE 2 – meede 2 – 90%	<i>Maksumus</i>	<i>km</i>	<i>Abikõlblik summa</i>	<i>Toetus</i>	<i>Omaosalus</i>	<i>selgitus</i>
Koolitus	2000	400	2000	1800	600	omaosalusest saab katta kuni 180€ VTT abil ja rahaliselt vähemalt 400+20+40 = 460€, kui taotleja on KM-kohuslane
Projektijuhtimine	400	0	400	360	40	
Kaudne kulu	60	0	60	60	0	
Vabatahtlik töö (VTT) 9%	8*22,5=180	0	180	180	0	
<b>Kokku</b>	<b>2640</b>	<b>400</b>	<b>2640</b>	<b>2400</b>	<b>640</b>	

# Kasutatud masin, seade või eriotstarbeline sõiduk (§30 lg 4)

- Kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmise ja liisimine on abikõlblik ettevõtjale, MTÜ/SA-le, kui on tõendatud, et:
  - masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmiseks või liisimiseks ei ole hinnapakkuja varem saanud toetust riigieelarvelistest või muudest ELi või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi või vähese tähtsusega riigiabi;
  - masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki hind ei ületa selle turuväärtust ja on uue samaväärse masina või seadme hinnast madalam;
  - masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki eeldatav kasutusiga on vähemalt 5 aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest juhul, kui taotleja ei ole VKE, ja vähemalt 3 aastat, kui taotleja on VKE.
- Kui projektitoetuse saaja taotleb toetust kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki ostmiseks, peab taotleja olema saanud vähemalt ühe hinnapakumuse kasutatud masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki kohta ja ühe hinnapakumuse uue samaväärse masina, seadme või eriotstarbelise sõiduki kohta, kui uus samaväärne masin, seade või eriotstarbelise sõiduk ei ole kantud võrdlushindade kataloogi.

# Väljavõte SKK strateegiast: Kogukonnateenus

Kogukonnateenus on oma olemuselt majandustegevus, kuid arvestades potentsiaalselt tarbijate arvu ei tooda kasumit teenuse pakkujale. Kogukonnateenuse puhul on tegemist kogukonnaliikmelt kogukonnaliikmetele pakutava teenusega, mis lähtub kogukonna vajadustest.

Kogukonnateenus peab vastama järgmistele kriteeriumidele:

- kas piirkond, kus teenust pakutakse, on mõistliku suurusega;
- kas teenus on kogukonna algatuslik ja kättesaadav piirkonnas;
- kas teenus on suunatud kogukonna liikmetele (kas kogukonnas on piisavalt teenuse tarbijaid);
- kas teenust pakuvad kogukonnaliikmed;
- kas teenuse pakkuja on piirkonnas tegutsev ühendus, ettevõtte, eraisik või eraisikute rühm;
- selgitada välja ega kohalik omavalitsus pole võtnud endale teenuse pakkumise kohustust;
- kas teenus on kasumit mittetaotlev, kuid kahjumit mittepõhjustav;
- kas teenus ei toimi avatud turu situatsioonis;
- kas teenus ei paku kõlvatut konkurentsi piirkonna ettevõtetele;
- milline on pakutava teenuse hinnatase, st kas teenust pakutakse kogukonnale mõõduka hinna eest või tasuta. Sama teenuse pakkumisel kogukonnast väljapoole peaks hinnakiri vastama turu tasemele.

# Kogukonnateenuse projekt

- Kogukonna vajadustest lähtuva kogukonnateenuse arendamiseks saab toetust taotleda, kui kogukonnateenus on kirjeldatud SKK strateegias.
- Kui taotletakse toetust enam kui 60%, peab kogukonnateenuse arendamise projekt olema vastu võetud SKK üldkoosoleku otsusega.

**Kogukonnateenus** – mittemateriaalne väärtus, mis aitab kaasa kogukonna arengule ja töökohtade loomisele piirkonnas. Kogukonnateenuse pakkuja võib olla nii ettevõtja, MTÜ/SA kui ka KOV. Rakendatav valdavalt turutõrke piirkondades.

**Kogukonnateenus** - kogukonna liikmelt kogukonna liikmetele pakutav teenus, mis lähtub kogukonna vajadustest. Tegu on mittemateriaalse väärtusega, mis on suunatud külakogukondadele, kus tururegulatsioon mingites valdkondades ei toimi, arengule ja seal töökohtade loomisele. Kogukonnateenusteks võib teatud tingimustel lugeda näiteks avalikku kööki, lastehoidu, pesumaja jms.

# Kohaliku omavalitsuse korraldamise seadus (KOKS) §6 lg 1-2

(1) Omavalitsusüksuse ülesanne on korraldada vallas või linnas sotsiaalteenuste osutamist, sotsiaaltoetuste ja muu sotsiaalabi andmist, eakate hoolekannet, kultuuri-, spordi- ja noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, ruumilist planeerimist, valla- või linnasisest ühistransporti ning valla või linna teede ehitamist ja korrashoidu, kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita.

(2) Omavalitsusüksuse ülesanne on korraldada antud vallas või linnas koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide, gümnaasiumide ja huvikoolide, raamatukogude, rahvamajade, muuseumide, spordibaaside, turva- ja hooldekodude, tervishoiuasutuste ning teiste kohalike asutuste ülalpidamist, juhul kui need on omavalitsusüksuse omanduses. Nimetatud asutuste osas võidakse seadusega ette näha teatud kulude katmist kas riigieelarvest või muudest allikatest.

# Toetuse taotlemine – KOVi ülesanded

- **Kohaliku omavalitsuse üksuse ülesannete asendamiseks tehtud kulud ei ole abikõlblikud** (§31 lg 1 p 13). Näited:
  - Taotleja taotleb toetust KOVi omandis oleval kinnistul asuva külamaja akende siseviimistlemiseks. Projekti eesmärgiks on küla elukeskkonna kvaliteedi parandamine, külamaja soojustamise ja välisilme kaasajastamise läbi. Ühtlasi uue katuse saanud külamaja reklaamimine interneti kaudu majutus- ja tähtpäevade tähistamise paigana ja turismiobjektina.
  - Taotleja taotleb toetust KOV omandis oleval kinnistul külamaja-elamu (antud tasuta kasutusse Seltsile) siseruumide renoveerimistöödeks. Eesmärgina nimetab taotleja külaelanike kooskäimiskoha säilitamist.

Tulenevalt KOKS §6 lg 2 sätestatust ja Tartu Ringkonnakohtu kohtuotsusest nr 3-11-101 on kulud mitteabikõlblikud. Vallale kuuluvate hoonete korrashoid on KOV ülesanne ja tema enda kui hoone omaniku kohustus.

Tegevus on abikõlblik juhul, kui LEADER projektiga määratud tegevusega luuakse uuenduslikku lisaväärtust või lisatakse innovaatiline element.

# Liising

Kui investeringuobjekt ostetakse liisingulepingu alusel, viib projektitoetuse saaja tegevuse ellu ja esitab selle tegemist tõendavad dokumendid kalendriaastas kuni neljas osas ühe taotluse kohta kuni viie aasta jooksul arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid hiljemalt 30. juunil 2023. (§ 42 lg 4)

**Kalendriaasta** jooksul saab esitada **kuni neli maksetaotlust** sh

- esimese maksetaotlusega esitada liisinguleping, maksegraafik, üleandmise-vastuvõtmise akt, arve;
- järgmiste maksetaotlustega arve(d) ja tasumist tõendavad dokumendid.

\*Abikõlblikud ei ole liisingulepinguga seotud kulud, nagu liisinguandja kasumimäär, intressi refinantseerimiskulud, üldkulud ja kindlustusmaksed. (§31 lg 1 p 11)

# Toetuse kasutamisest teavitamine

- Toetuse kasutamise teavitamist reguleerib „*Maaelu arengu toetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, toetatud objektide tähistamise ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) osalusele viitamise täpsem kord perioodil 2014–2020*”.
- Juhul kui toetuse saajal on olemas toetatava objekti või tegevusega seotud veebileht:
  - 1) avaldatakse veebilehel lisaks logole ja embleemile objekti või tegevuse lühikirjeldus;
  - 2) kui toetus ületab 10 000 eurot, siis kirjeldatakse toetatava objekti või tegevuse lühikirjelduses ka eesmärgid ja oodatavaid tulemusi.
- Logo paigaldatakse kergesti märgatavale kohale ja ta peab olema selgelt nähtav.



# Toetuse väljamaksmine (§44)

- PRIA maksab toetuse välja üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks ja üksnes siis, kui toetuse saaja on tegevused nõuetekohaselt ellu viidud.
- Toetus makstakse välja 3 kuu jooksul arvates nõuetekohaste dokumentide saamisest toetuse saaja arvelduskontole.
- Projektitoetuse maksmisest keeldumise otsuse korral tunnistab PRIA projektitaotluse rahuldamise otsuse täielikult või osaliselt kehtetuks.
- Osaliselt tasutud kuludokumentide alusel (OTKA) saab taotleda toetuse väljamaksmist, kui:
  - töö või teenus on lõpetatud või vara on üle antud ning projektitoetuse saaja on selle vastu võtnud;
  - töö, teenuse, vara eest on tasutud vähemalt omafinantseeringuga võrdse summa;
  - toetuse saaja on usaldusväärne.
- Kui taotleja on käibemaksukohustuslane, tuleb OTKA puhul tasuda vähemalt omafinantseering + käibemaks!

OTKA ei ole ettemaks. See tähendab, et kui oled tasunud projekti investeeringu/tegevuste eest omafinantseeringuna võrdse summa, siis kannab PRIA taotleja kontole määratud toetusest tasumisega võrdelise summa, **mis tuleb taotlejal 7 päeva jooksul hankijale edasi kanda ja selle tõenduseks esitada koheselt PRIAle maksekorraldus.**

# MEEDE 3. Piirkonna arengut ja ettevõtlust edendav ühistegevus ja koostöö (KOOSTÖÖ)

Meetme eesmärgiks on olemasolevate koostöö edasiarendamine läbi võrgustike, ühisturunduse ja koostööprojektide ning uute võrgustike ja koostööprojektide loomine ja arendamine.

Toetatakse järgmisi tegevusi:

- Koostööprojektide ettevalmistamine;
- Piirkonnaspetsiifiliste koostöövõrgustike loomine ja arendamine;
- Piirkonna ühisturunduse edendamine sh „Saaremaa ehtne toode“ tootemärgi edendustegevused;
- Piirkonnaülese mõjuga ja rahvusvahelised projektid.



<i>Taotleja</i>	<i>Toetusprotsent</i>	<i>Max. toetusmäär</i>
MTÜ Saarte Koostöökogu (SKK)	Koostööprojekti ettevalmistamise puhul kuni 100%. Teiste tegevuste puhul kuni 90%.	Kuni 100 000 eurot

# Kohaliku tegevusgrupi (KTG) koostööprojekt

- **Koostööprojekti toetuse taotlejaks saab olla ainult SKK**, kellel on koostööprojekti elluviimiseks vähemalt üks partner – KTG.
- Koostööprojekt on KTG-de koostöös elluviidav kuni **3-aastane** projekt.
- **Koostööprojekt võib olla riigisisene või piiriülene, sh**
  - piiriülese koostööprojekti ettevalmistamiseks saab SKK taotleda toetust koostööprojekti ettevalmistavale projektile, kui ta on sõlminud kavandatava koostööprojekti potentsiaalse partneriga ühiste kavatsuste kokkuleppe, kus on kirjas eesmärk, tegevused ja ajakava; (§29 lg 2)
  - riigisisese koostööprojekti ettevalmistamiseks vajalikud kulud saab SKK katta tegevusgrupi toetuse elavdamise kuludest.
- Koostööprojekti partnerid sõlmivad koostöökokkuleppe, mis sisaldab koostööprojekti nimetust, koostööprojekti partneri nime, tema esindaja nime, kontaktandmeid, andmeid partneri kohta (kas KTG või muu), uue partneri koostööprojektiga liitumise korda, koordineeriva KTG nime, tema esindaja nime ja kontaktandmeid, koostööprojekti eesmärkide ja põhitegevuste kirjeldust, koostööprojekti laiemat mõju, eeldatavate tulemuste kirjeldust, koostööprojekti elluviimise perioodi, koostööprojekti partneri kohustusi, sh suhtluskeelt, koostööprojekti partneri eeldatavaid tegevusi ja eelarvet, koostööprojekti kogumaksumust kokku ja koostööprojekti partneri allkirja.
- Koostööprojekt peab olema vastu võetud SKK üldkoosoleku otsusega.

# Suur Tänu Kuulamast!

## Kontaktid:

Tegevjuht Terje Aus , 51 38 767,  
terje.aus@skk.ee

Nõustaja Sulvi Munk, telefon 56 210 102,  
sulvi.munk@skk.ee

Nõustaja Ivar Ansper, 50 46 557,  
ivar.ansper@skk.ee

SKK koduleht on aadressil: [www.skk.ee](http://www.skk.ee)